

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Academia Peccatorvm. Seu Conciones De Tota Parabola Prodigi Euangelici

Qvae Poenitentia Peccatorvm Sev Conciones De Prodigi Evangelici Reditv
Ad Patrem

Bosquier, Philippe

Moguntiae ; Coloniae, 1615

2. De quibus mercenariis ibi locutus sit Dominus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55940](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55940)

bono vtili, quod Philosophi Pagani appellare cōsue-
uerant bonum fortunæ. *Summa summarum*, Plurimi
intereſt ac ſtudioſe curandum, vt bonum nobis præfi-
gamus finem, in quem opera noſtra tanquã ſagittas
collimemus; non multas habere ſecũdarias intentio-
nes, non multum reſpectare retro miſſa ad aratrum
manu, ne pœti appareamus ac luſci, qui reſpiciũt ver-
ſus Picardiam quando Boulonia ardet; ne ſimus ſicut
lutæ, amphibij in terra viuentes & aqua, partim in-
tuentes cœlum, partim terram. *Labia dolosa in corde, &
corde locuti ſunt.* Perſuadentes nobis quod in cœlum
tantum figamus obtutum, negligentem terram; cum
iſte de nobis dici poſſit *O curua in terras anima, &
celeſtium inanes.*

Vide partē 1.
harum Cōt.

Ac reuera ideo inter omnia animantia ſolum ho-
minem arbitror creatum rectum, vt ſemper in Deum
ac cœlum tenderet: ideoque à Græcis hominem *ὀ-
ρθῶς* dici, *id eſt, ſurſum tendentem*, & quis nouit an
non inter alia idcirco etiam tot pſalmi inſcribantur
in finem, vt initio orationum ac precum ſuggeratur
nobis finis bonus, bonaque intentio. Quidni? Nam
melior eſt finis orationis quam principium, & bona in-
tentio in oratione optima eſt. *Finis legis Chriſtus, finis
pcepti eſt charitas.* Ergo proponamus oportet finem
ſummum bonum ad quem nitamur, ad quem omne
opus noſtrum, dictumque reſpiciat, vt nauiganribus
ad aliquod ſyduſ dirigendus eſt curſus. *Vita ſine propo-
ſito vaga eſt.* Seneca Ep. 96.

Eccleſ. 7.

Rom. 10.

1. Timoth. 2.

II.

De quibus mercenariis ibi locutus ſit Dominus.

ſEd philoſophatum ſatis; forte etiam nimium de fi-
ne iſto philoſophico, & intentione noſtrarum a-
ctionum: videamus de quibus Dominus loquatur ſub
mercenariorum nomine, vbi ruruſ non leuis ſurgit
difficultas. Quia tam allegorice, ac moraliter, quam
literaliter, alij per mercenarios, alij per filios ſignifi-
cantur. Dicere enim per mercenarios Scribas ſignifi-
cari & Pharifæos, obtrectatores Chriſti Ieſu, non vi-
detur

detur æquum. Vbi enim inueniremus filium qui indignatus Prodigum à Patre tam benigne recipi, recu-
 uit ingredi tectum. Dicendum foret etiam eundem ho-
 minem iam mercenariū iam filium esse, vt duas qual-
 in theatro sustineat personas, filij scilicet & mercena-
 rij; idque sine necessitate, quod inconueniens. Et cum
 antea de eadē re plurali numero dictum sit, *quasi mer-
 cenarij*; postea in singulari dici, *erat autem filius eius se-
 nior in agro*. Et filius melior, minor diceretur abie-
 ctior, vilior, quam peior alter ac male institutus. Cum
 enim Prodigus dicit *quasi mercenarij abundāt panibus
 apud patrem meum, ego autem*, qui filius sum *fame me-
 rior*: intendit cōparare indigniores digniori. Augustinus
 hic mihi vndiq; vndique spingit; det mihi Dominus per
 gratiam suam vt illas illæsus & illaceratus transeam.
 Insuper si dicā Prodigum significare populum genti-
 lem, mercenarios populum Iudæorum: quomodo id
 subsistet? nam gentilis videbitur se præferre Iudæo: se
 filium, Iudæum appellans mercenarium & digniorem
 ex natalibus qui abūdet panibus, quam reliqui merce-
 narij. Gentiles enim & Iudæi pariter Dei filij sunt, ra-
 tione creationis, hi non magis quam illi; neuter horū
 filius gratiæ, aut in statu perfecto, cum vtriq; pro sine
 suo habuerint creaturam; filius peccator seu populus
 gentilis, voluptates Epicureorum; mercenarij aut po-
 pulus Iudæorum, mercedem ac bona temporalia. Et
 quomodo bono iure minor viliorque iudicabitur Iu-
 dæus, vtpote mercenarius, quā Prodigus siue gentilis?
 Cum Iudæus fuerit in Dei domo, *in domo patris mei*, in
 obediētia synagogæ, in qua tum habitabat Deus, sicut
 modo in Ecclesia, quam S. Paulus domum Dei appel-
 lat. *Scias quomodo te oporteat in domo Dei conuersari, quæ
 est Ecclesia Dei vivi*. Cum quantum ad substantiam &
 naturā Iudæorum opera bona fuerint, (ex genere suo
 inquit Theologi) quamuis peruersa intētio, & luscus
 oculus, magis mercedem quam Deum in actionibus
 quærens, ipsa corruerit ac peruerrit. Paganus autē
 foris est. Opera eius pleraque ex genere mala, in classe
 ac ordine damnatorum, malæ notæ & insuper cum
 intentio

*Cic. lib. 1. de
 senib.*

1. Timoth. 3.

intento eius bona non fuerit, nec propter Deum, nec propter caelum, quem non cognouit operantis (quomodo enim quis aut amet aut oderit quod nescit: *ignoti nulla cupido, & voluntas*, ut vulgo dicitur, *non fertur in incognitum*) Ideo etiam communiter sic exponant, per mercenarios Iudaei iure non videntur intelligi. Maxime cum quatuor ista hominum genera, filius probus, filius Prodigus, serui, mercenarij, quatuor videantur repraesentare qualitates conscientiae, vel quatuor genera seruorum Dei: ut per mercenarios intelligendi veniant nescio qui homines, qui quauis Deo in Dei populo seruiant, ac in Dei domo, ac inde liberalè à Deo trahant sustentationem, vel animae, vel corporis, vel vtriusque: sint nihilominus viliores & contemptibiliores ipsis Paganis, ac peccatoribus quantumcunque à Deo alienatis. Sicut in diuite familia, mercenarius (propter seruitium quod praestat, etiam fidele) semper filio vilior est, quamuis contumaci, & immorigero. Sed nescio ubi tales homines possimus imaginari: quia sub homine peccatore immediate bruta constituntur, & bestiae, quae carerent ratione. Sum certe hic in arcto, nec video latius quos per mercenarios illos intelligam; nisi palpando quasi in tenebris, ac libere submittendo me perspicacioribus. Inuestigemus igitur quae possimus optime, & ut licet. Ac notemus primo, Non esse sermonem de omnibus mercenariis, sed de magna parte: nam *quanti mercenarij*, dicit. Secundo. Mercenarium & voluntarium siue gratuitum esse opposita *Quanti mercenarij*, non volones, inquit. Tertio. Totum mundum ac habitatores omnes in duos diuidi populos gentiles & Iudaeos. Omnes vero Dei filios dici per creationem. Nonnulli autem horum, vitae degeneratione primum filiorum nomen perdunt: sicut riuuli aliquando aliquo accidenti, aut casu dilabentes in alueum maiorem, laxiorem, salsiorem, dulciorem, &c. cui se iungunt ac superantur, mutantque fluxum, colorem, saporem, ripasque suas, aut alio aliquo modo alterati.

Secundum hoc intelligimus meliores ex Iudaico populo, & sanctiores, vel, reuera vel opinione, vel professione

fessione; quales erant Scribæ, magistri nostri in synagoga Pharisei, qui putabantur vere religiosi, filium probum excepto tamen quod felicitati fratris sui censuerit, & censuerit nimis libere actiones patris. Pro mercenarijs habere debemus surculos quosdam eiusdem populi, imperfectiores, destitutos amore & filiali in Deum affectu, plenos mercenariorum & serui spiritum; manentes tamen in maiorum fide ac synagoga, vera tum temporis Dei domo, sed in primario propter mercedem, nec hoc quidem propter illam summam alterius vitæ, sed propter infamiam huius seculi, vt pro regno, sanitate, diuitijs, terraque promissa. Seruire enim Deo ex amore, quia optimus est, & maximus; quia dignus est cui obediat & seruiatur etiam si nulla etiam sequeretur utilitas, ac ipsi placere copiosum arbitrari salariũ, hoc est quod filium facit, quod volonem, quod gratuitum. Contra vero ita lucro inhiare, vt illo negato negemus seruitium, & ideo agere bene, hoc demum constituit mercenarium ex filio. Per mercenarios igitur nostri textus Dominus noster lucriones illos intelligit, ac illã Iudæorum sæcem, quæ bene non viuit nisi vt sibi bene sit, & propter mercedem terrenam. *O curua in terras anima, & celestium inanes.*

Tren. 3.] *Perijt finis meus, & spes mea à Domino.*

Ac nihilominus merito Prodigus seu gentilis illos sibi præfert; nam sunt moraliter meliores, & maiorem habent conscientie tranquillitatem. Sic opinor explicandos esse Doctores, qui per mercenarios Iudæos significant: id est, ex Iudæis nonnullos, illos nimirum qui recte non agerent, nisi inde quæstum facerent, ac lucrum terrenum.

D. Ambro. tom. 5. lib. 7. in Luc. c. 15.] *Intelligere videtur per mercenarios populum Israel. Mercenarij autem (inquit) qui sunt, nisi qui ad mercedem seruiunt: qui sunt ex Israel, non id quod bonum est, probitatis studio, persequentes, nec virtutis gratia, sed utilitatis studio pronotati.*

Albert. mag.] *Quanti mercenarij ad domum patris mei*

mei non pertinentes sed mercede temporali sibi constituta, seruitutes, sicut Iudæi, qui semper spe mercedis temporalis seruerunt.

Beda & Puherbantius in hac mente. Maldonatus autem reijcit qui sic mercenarios istos interpretantur.

Et hæc nostra distinctio aut eiusdem populi in duas partes diuisio, expressis verbis à S. Hieronymo tangitur.

D. Hieron. ad Damasum.] Mercenarios secundum aliam intellectum eos aduertimus ex Iudæis qui ob presentia tantum legis præcepta custodiunt.

Veletiam recte mercenarios Scribas & Phariseos appellat, omnia propter mercedem facientes. Sed quomodo erunt ne iidem filij & mercenarij? Erunt: sed diverso respectu. Prodigus enim noster, filius est sui patris, & mercenarius, aut potius seruus eius cuius pascebat porcos: Oportet distinguere personas & tempora. Pharisei & Scribæ filij Dei erant, quia Dei legem custodiebant; mercenarij vero, quia custodiebant eam tantum quatenus sibi vilem. Aut appellat mercenarios qui Christum sequebantur, ut viderent miracula, & propter panes, ut tum temporis non pauci, cum transiret pascendo, sanando, &c. Aut etiam mercenarios profelytos appellat, id est, Paganos, qui amplectentes Iudaismum circumcidebantur; non tam forte ex religionis, aut Diuinæ legis amore, quam ut pacatius inter Iudæos viuerent, nec vexarentur ab ipsis, tam bello, quam pace; ut pro dolor Christiani quidam apostatæ inter Turcas faciunt, qui Mahometismum & circumcisionem suscipiunt, tantum ut seruitutem suam subleuent. aut apud ipsos fidem inueniant.

Aut etiam subiugatos aliquos bello à Iudæis, quales olim Gabaonitæ.

Est igitur ac si Gentiles dicant. Heu nos miseros! minimi Iudæi, qui Deo non seruiunt nisi propter temporalia bona, propter subsidia miraculosa, &c. multo nobis sunt fortunatiores. Instituuntur enim ad recte viuendum per legem, quæ legitur per omne sabbatum, melius etiam viua Apostolorum voce, optime

R per

per Christum ipsum. Per ipsos stat si nō singulis horis remissionem accipiant peccatorum, in adibus, in synagoga, in templo Salomonis, in orationis domo, & nos hic in infidelitate ac sordibus nostris perimus, ac mine animas nostras curante. Nonne sic res habent.

Vel si Prodigus iste repræsentet publicanos ac peccatores publicos, qui iam in ore omnium erant; cum quibus aliquando manducauit Christus; mercenarios qui abundabant panibus explicare possumus, operarios, pauperes, mechanicos, etiam ad litteram, omnes qui ex artibus suis viuebant, ipsos etiam Apostolos, & discipulos Christi, qui plerique manibus quærebant victum, & sudorem suum manducabant: ipsum etiam S. Petrum, de quo S. Hieronymus: *Dives non fuerat, cibus manu & arte quærebat.* Item plebeculam ac mechanicos sollicitos de salute, quorum felicitatem & sermonum Dei abundantiam, qua gaudebant sequentes Christum, vel ut Apostoli, vel tanquam boni auditores, studia laboresque suos propter Domini sermonem intermittentes, accendebant exemplo suo ditiores, sancta quadam inuidia; qui, ut olim S. Augustinus dicebat surgit simplices, & rapiunt regnum cælorum, & nos cum nostris scientiis pleno impetu ruimus ad inferos, etiam ipsi dicebant, nonne turpe est nos ditiores ac nobiliores hic hæsitare, cum popellus iste tam feruide sequatur? Aut etiam non male Sacerdotes repræsentantur Mosaici: quia tanquam mercenarij munera sua administrabant. Omnes Sacerdotes ministri sunt: tamen Dei ad homines, quam hominum ad Deum. *Pontifex in his constituitur quæ sunt ad Deum.* Unde & Deus futuros in Sacerdotio Euangelico, maximos ministros appellat, *qui maior est vestrum, sit vester minister:* & S. Paulus, *ministri Christi sunt & ego.* Et hæc causa est cur postea per se tuos significentur, qui à Patre iubentur Prodigum reuertire.

D. Hieron. lib. 3. in Matth.

Item quia, sicut mercenarij pro diurno laborabant denario, sic & Mosaici sacerdotes dotabantur propter sacra ministeria decimis, sacrificiorum partibus, oblationibus, & conuiujs populi (testimonio est quod pri-

mo Regum de filiis Heli narratur) vt nimirum qui ser-
 uiebant altari de altari viuerent, nec seruirent gratis.
*Quis in vobis est qui claudat ostia mea, & incēdat altare
 meum gratuito.* Et maxime tempore Christi, nec popu-
 lo, nec Deo seruibant primario, sed speciatim & vni-
 ce propter vtilitatem, quam inde trahebant; rapientes
 quicquid possent, tenuia etiam parentum alimenta,
 suadentes filiis ad templum transferre. Ac eo forte re-
 spondit Dominus, dicens apud S. Ioannem. *Mercenarius, Ioan. 10.
 & qui non est pastor, videt lupum venientem, & dimittit
 mes, & fugit quia mercenarius est.*

Item quia sicut mercenarius non perpetuum vt ser-
 uij, sed pro tempore tantum obsequium præstat: acci-
 pit enim aut petit recedendi veniam, vel quando vtri-
 que parti videtur, vel quādo dictum tempus expleue-
 rit: sic & Sacerdotes Mosaici, maxime summi Ponti-
 fices, non erant tum nisi annui, contra institutū Dei,
 & à sua Regumque dependebant libidine, ac avaritia.

Item quia mercenarij seruitia præstant, sed nec tam
 abiecta, nec tam obligata quam serui, & ancillæ sic &
 sacerdotes ministri sunt, non tamen omnium abiecta
 mancipia. Quia deniq; sicut mercenariorum gradus
 tertius est, medius inter filiū & seruum communicans
 cum filio aliqualem libertatem, communicans etiam
 seruo in hoc quod seruiat; differens ab vtroque, quod
 laboris sui accipiat pretiū, quod nec seruus nec filius;
 filius enim patri lucratur, seruus Domino. Sic & Sa-
 cerdotes tertij sunt, & constituti sunt inter homines
*(omnis enim pontifex ex hominib. assumptus pro hominib.
 constituitur vt sit in his &c.)* Et quasi tertij gradum cō-
 stituūt, mediū inter peccatores & bonos, vtrinq; par-
 ticipantes: peccatores scilicet, quatenus homines, vt
 reliqui; quāuis nō rati, vt reliqui; vnde & sacrificiū of-
 ferūt primo pro se, deinde pro populo: boni etiā sicut
 alij, & nonnunquā aliis meliores, quod ipsos dignos
 facit vt primum pro se, deinde pro populo omnibusque
 aliis offerant. Vnde & sacri vnctique sunt, quod alij
 nō sunt; ac aliud ministeriū habent quam peccatores
 & iusti; exercentes autem bene officium suum non

tantum sicut alij bene merentur, sed etiam hic in terris iure Diuino ac humano alimenta præbendaque suas recipiunt, quod alijs non ita contingit, (dicere præbendis) nec bonis qui filij Dei sunt, nec peccatoribus qui Dei serui sunt: quamcunque etiam virtutis actionem Deo seruientes exercent. Vnde & iure mercenarij nominantur, in quantum præbendas & stipendia accipiunt, etiam si tali fine ad talia ministeria consecrati non sint. Sed dices. Illi igitur secuti sunt ac seruiunt Christo? & viuunt de panibus doctrinæ ipsius? Respondeo. Quidni ipsorum aliqui? de antiquis loquor, qui antiquitus sacerdotalia munia obierunt. Sed satis est in præsentibus publicanos credidisse, secutos, esse, & seruiisse. Nam verisimile multum ipsos eadem doctrina potuisse proficere, quia familiariter eum audierant, interrogauerant, nonnunquam etiam cum ipso disputauerant, atque manducauerant in eadem mensa.

Nostri publicani non multum examinât se, verum in mensa comedant, nec ne; vtrum hypocritin ac fraudem in opere suo admisceant; sed curant tantum vt sepe ad mensam conueniant, id est, vt auditores sint Christi, sicut & reliqui: vt Christus ipsos tractet liberaliter doctrinæ suæ panibus, sicut & cæteros. *Quanti mercenarij abundant panibus*, inquit: non manducant, siue enim manducant, siue non, abundant saltem vt manducare possint. Frequentes habent sermones, frequentes lectiones habent, vnde proficiant in disciplina Christi, & pro dolor raro illa attingunt, quia nimium sunt intricati negotiis, toto die desidentes ad scrinia & loculos.

Vel etiam Publicani, intelliguntur per istos mercenarios; gentiles scilicet, sed ad Iudaismum conuersi, insiti quasi trunco, in radicem, & corpus synagogæ, per circumcisionem: qui saturabantur aut pascebantur quotidie audiendis Christi sermonibus, ac redibât quotidie ad ipsum meliores; cum interim natura Iudæi, naturales rami religione cum materno lacte imbui, quod nimium immergi essent radicibus, cutis, recipien-

recipiendis Regum pecuniis, non adibant synagogas
 tanquam excommunicati, & proinde ieiuni, fame cō-
 ficiebantur negligētes verborum Christi panem, qui
 toties docuerat ipsos. *Quotidie apud vos sedebam docēs* *Matth. 26.*
in templo. Ego semper docui in templo quo omnes Iudæi *Ioan. 18.*
conueniunt. Vel etiam intelligantur Pagani qui nec de
 synagoga, nec de Ecclesia Christi erant: sed seruibant
 solum Deo, ipsi subditi per creationem, accipientes
 salaria prouidentia generalis, salaria æqualia & com-
 munita omnibus; atque aliquo modo mercenarij non
 manentes sub tecto Ecclesie, vel synagogæ, sed foris;
 ipse tamen mercenarij, quod satis est iuxta Græcum
 textum, qui non habet, *in domo patris mei* sicut Lati-
 nus, sed solum *mercenarij patris* siue domi, siue foris
 fuerint. Illi igitur vel quidam ipsorum quales melio-
 res aliqui ac seuerioris sectæ Philosophi, moraliter vi-
 uunt bene, naturæ & scholarum regulas secuti. Nos
 autem Publicani & Iudæi, super hoc instructi à Mose,
 à Rabinis, & à Iesu Christo, si velimus eum auscultare,
 taliter qualiter ac perditè viuimus. Ecce quam hæc
 belle procedant, Deo sit laus.

Vel etiam Publicani translati ad Indæos, vt tanto
 se magis humiliēt, dicunt minimos gentilium mo-
 raliter meliores esse, in sola lege naturæ, quam ipsi in
 lege Mosaica, explicata à Phariseis: ac ideo velle mu-
 tare magistrum, & commentatorem, ac in posterum
 audire Christum, eiusq; fieri discipulos. Et hoc quam
 optime. Sed quomodo verba hæc ad peccatores in ge-
 nere accommodabimus? Dicemus quod peccator ap-
 peller mercenarios illos, qui abstinēt à peccatis, &
 seruiunt Deo, sed pro bonis tantum huius vitæ: æsti-
 metque eos se meliores, quia non putat eos secum esse
 in seruitute Diaboli, cum tamen reuera sint, & peccēt
 abstinētes à peccato pro tali tantum respectu; melior
 tamen est, minusq; malus, qui tali etiam respectu hu-
 mano à malo abstinēt, quam qui sine vlllo humano &
 diuino respectu, in omnia scelera se præcipitat. Illi bo-
 ni sunt quantum ad substantiam operis, imperfecti
 autem quantum ad circumstantias & intentionem:

hi nequã sunt ex omni parte. D. Bern. serm. de affectu animæ.] *Hi sunt quos in seculo videmus aut nullo, aut exiguo desiderio aeternorum, velut sub mercede seruire Deo & ab eo terrena petere qua desiderant. Isidorus Clarus Brixianus Fulginatensis scholasticus in hunc locum, & Conr. Iansen. in concord. paribus verbis in hac mente.*

Et reuera minimus Dei seruus, omni parte felicior est maximo ministro Diaboli. Vel intelliguntur qui materialiter boni sunt, pro mundi gloria, illuc aut solum aut præcipue coniciens oculum, tanquam in totam mercedem; non tamen formaliter iusti sunt.

Vel intelliguntur qui iuxta præsentem iustitiam, ac statum in quo sunt, meliores sunt ipsis secundum malitiam præsentem; qui pro tempore illo feliciores melioresque sunt, quam illi qui pro tempore isto sunt in statu damnationis: respectu tamen futuri temporis deterioris conditionis sunt, quia ipsi apud Deum prædestinati sunt: Si autem secundum futuram iniustitiam præuisi & præcogniti sunt, de numero futuri reprobatorum: Et sic optime vocantur mercenarij, tam quia ob bona sua opera, ac iustitiam præsentem, recipiunt remunerationem aliquam hic, bona quædam temporalia, vt gloriam, diuitias, sanitatem, & postea supplicij æterni aliquam moderationem: quam propter ipsorum libertatem, similem libertati mercenariorum. Tales enim hodie Deo seruire possunt, cras cessant; sicut mercenarij cum ipsis placet, & ipsorum Domino.

*Gaietanus
hic.*

Vel iuxta Caietanum & Iansenium, filij sunt qui gratias & maiora Dei dona susceperunt; vt sacerdotes, Reges, diuites: ac nihilominus grauiter hallucinati sunt, crasseque ceciderunt: mercenarij qui minores à Deo acceperunt gratias, vt laici, subditi, pauperes, idiotæ, mechanici, ac minus deliquerunt; viuētes iuxta mandata Euangelica, communia omnibus, incipientes, imperfecti, inter viride & aridum, inter calidum & frigidum, non obligantes se ad consilia Euangelica. Et hoc recte. Filij enim sunt qui liberalius & indulgentius habentur, mercenarij qui tenuius & parcus. Accidit autem sæpe vt qui maiores acceperant gratias, quando possunt

do post grauem lapsum considerant cōmunem popu-
lum simpliciter viuentem, minusq; grauius peccantē,
& rarius; minores illos existimāt esse se feliciores, qui
contenti suauī decursu, tandem post longum tempus
parua solum lucrantur, cum minori periculo: cum ipsi
per alta nauigantes maria, & sublimius vt aquilae vo-
lantes, plus quidem reportent lucri, si portum teneāt:
sed cum multo maiori periculo, extremi infortunij &
ruinae irreparabilis. *Medio tutissimus ibis.*

Frater Ioānes Granatēsis & Maldonatus hīc.] *Illi in
domo Dei significantur, qui in infimo sunt gradu. sicut in
domo mercenarij sunt.*

Vel magis in particulari. Querelae sunt quorūdam
diuitum peccatorum, qui mundi facultates in oculis,
in manibus habentes, totis occupatis diebus sibi ipsis
succēsent quod inter tātas diuitias adeo pauperes sint,
vt nullam quietem, nullam tranquillitatem inuenire
possint, morientes fame inter medios cibos, ardentis
siti inter vina, sicut Tantalus in medio fontium; ince-
dētes nudi, aut semitecti cētonibus, instar Iri alicuius,
aut Iridis diuersicoloribus pannis obfiti, non audētes
vt facultatibus magis quā * pupilli minorē es: viden-
tes interim tot mercenarios, tot manuarios, artifices,
mendicos, tot operarios, viuere liberaliter; contentos
suo modico, eoq; honeste vrentes. *In quātum suis atq;
fames & frigus possunt.* Dominantes diuitis suis, cum
cōtra diuites illi & auari semper pauperes, opibus suis
seruiant. *Quāti mercenarij, opifices, mechanicī abundāt:
abundant. Sed quis diues qui nil cupiat: Ego autem diues,
Quaestor, Publicanus, Gryphus hyperboreus, auri custos
atq; incubator, &c. fame pereō, fame pereō. Sed quis pau-
per: auarus eget semper, auarus eget.*

D. Ambro. de Naboth Israelita.] *Pauperiorē se iudi-
cat omnis abundans, quia sibi deesse arbitratur, qui quid
ab alijs possidetur: toto mundo eget: cuius non capit mun-
dus cupiditatem.*

Horat. 3. carm. 16.] *Crescentem sequitur cura pecu-
niam, maiorumq; fames.*

Idem 1. serm. 1.] *Nil satis est inquit.*

*Pytag. in
Prouerb.
Philos. Iu-
uen. Sat. 14.*

*Vide D. Am-
brof. tom. 3.
lib. 3. Ep. 1.
Quis pau-
per quis di-
ues.*

Publ. Mimus.] *Tam deest auaro quod habet, quam quod non habet.*

Iuuenal. Sat. 12.

*Non propter vitam faciunt patrimonia quidam,
Sed vitio cæci propter patrimonia viuunt.*

Vel querelæ sunt cuiusuis alterius diuitis, & prodigi; qui post rem decoctam redactum se videt ad paleas (quales modo plures, quos intolerabiles vestit luxus, conuiuia, sumptus, heu nimis commune hodie vitium, ad rem arctam contraxere.) Videns autem ex altera parte homines modicos, terræ filios, ad copiosas promouisse diuitias, magnos ex pedite factos equites, ex parui-lucris & sordidis mercibus, iam potissimos factos esse mercatores, quique vnum pro dote attulerunt obolū, iam modios implere argenti & auri, exaltate ceruos *cumulo Hesiodo*, saccos thesaurorum; hosinquam videns, suum inuadit miser capillum, clamans, *quanti mercenarij abundant.* Quam multi è tenuitate incepterunt, & ex illo nihilo quasi mundum cum Deo fabricarunt, incomparabili corrasa opulencia. *Ego autem hic fame pereo.* Et ego filius tanti mercatoris, *alba gallina filius, filius Decrum*, qui negotia mea tantis opibus incepti, tantis mercibus, hic fame pereo.

Aut querelæ sunt peccatoris vel peccatricis, maxime carnalis, quæ se aliis comparat in alio genere peccatoribus; quæ se si iam nominat propter præteriti temporis gratiam, & inter mercenarios se computat, sed mercenarios Diaboli; propter peccata præsentia: quæ alios peccatores abundare dicit panibus, quia illos in suis peccatis minus videt inquietos; se autem contra mori fame, quia toties iam experita est cupiditates carnis quotidie repullulascere, hodie forte fessas ac lassas, cras iterum avidas & famelicas. *Cras quoque fiet idem,* malum illud ex suo vt Phoenix cinere nascitur.

D. Hieron. Epist. *Libido enim transacta, semper sua relinquit putredinem & nunquam satiatur, & extincta reaccenditur, usu crescit & deficit.*

Cicero lib. 2. de finibus.] *Vnum nescio quomodo posse (quis) si luxuriosus sit, finitas cupiditates habere.*

Public.

Quid.

Public. Mim.] *Luxuria defunt multa, auaritia omnia.*
 Ac reuera omnes amantes sunt mercenarij. Non enim diutius feruiunt quam volunt, aut hic, aut illa: ac tantum præstant, quantum soluitur.

O bellas, ni fallor, expositiones, gratia tibi sit Domine, qui has mihi suggestisti, etiam præter spem. *Benedicam Dominum qui tribuit mihi intellectum. Magnificite Dominum metum. Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Psal.

III.

Qui mercenarij dici possint, qui non, contra non-nullos calumniatores.

Veniamus modo ad alias mercenariorum species, operas & actiones virtuosas locantium: bonas alioquin, nisi fierent propter int'etam mercedem. Quis non dicet Patronos & Aduocatos mercenarios, qui in speciem misericordiae opera præstant, subueniunt pauperum & oppressorum caussis; sed reuera mille crudelitates exercent, nec verbum dicunt, aut scribunt, nisi magno pretio, ac sæpe non illuc conferunt industriam ubi iustitia, sed ubi aurum est? *Ibi fas, ubi plurima merces.* Lingua, calamus, conscientia, cor, anima, omnia ipsius venalia. Nunquam ne legistis Ciceroni olim à Sallustio obiectum, *Leuissimus Senator mercenarius Patronus.*

Lucanus.

Salustius Orat. in Ciceron.] *Minime mirandum, si Cicero resp. eloquentiam flagitiose venditas, quam turpissime parasti. in Sallust.*

Et Cicero ut retaliaret, ipsi obiecit: *Senatus honorẽ ita gessit Sallustius, ut nihil in eo non venale habuerit, cuius aliquis emtor fuerit.*

Et nescio quis apud Plautum iactare audeat, se nihil æque ac linguam habere venalem.

Plautus in Stichos Act. 4.] *Neq, aliud quicquam, nisi quod hoc habeo pallium, præter unam linguam quoque etiam venditariam.*

Ac Domini isti sæpe admodum diuites sunt, sæpeq; abundant panibus, carnibus, canibus, auibus, &c. Et quomodo non? Exorbitantia accipiunt salaria, & intuper